

**Uchwała nr..... /17
Rady Miejskiej w Orzyszu
z dnia .....2017 r.**

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Wężewo na lata 2017-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. 2016 poz. 446). oraz art. 3 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 562), Rada Miejska w Orzyszu uchwala, co następuje:

§1

Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Wężewo na lata 2017-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały

§2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Orzysza.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Plan Odnowy Miejscowości stanowi sformalizowanie kierunków dążeń mieszkańców sołectwa do poprawy jakości i warunków życia. Stanowi również wyraz planowania działań małej społeczności wiejskiej, gdzie priorytetem jest integralność wsi, jako jednostki osadniczej i harmonizacja podstawowych funkcji wsi: mieszkalnej, produkcyjnej i usługowej oraz wypoczynkowo-rekreacyjnej.

Niniejszy Plan Odnowy Miejscowości stanowić będzie podstawę ubiegania się o wsparcie finansowe z dostępnych źródeł pomocowych. Dokument ten jest także swego rodzaju strategią rozwoju miejscowości.

Złożenie kompletnego wniosku o dofinansowanie przedsięwzięć określonych w planie stanowiącym załącznik do projektu uchwały, wymaga zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości przez Radę Miejską. Uchwała będzie stanowić jeden z niezbędnych załączników do wniosków aplikacyjnych, jak również pozwoli lokalnej społeczności uzyskać aprobatę i motywację do dalszego działania w celu rozwoju ich miejscowości.

Biorąc pod uwagę powyższe podjęcie niniejszej uchwały uważa się za zasadne.

Uchwała nr 1/2017
Zebrania Wiejskiego Sołectwa Wężewo
z dnia 15.07.2017 r.

w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Miejscowości Wężewo
na lata 2017-2027

Na podstawie §4 oraz §14 Statutu Sołectwa Wężewo będącego załącznikiem nr 26 do Uchwały Nr XVIII/130/12 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 25 stycznia 2012 roku , w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa, ustala się, co następuje:

§1

Przyjmuje się „Plan Odnowy Miejscowości Wężewo na lata 2017-2027”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały

§2

„Plan Odnowy Miejscowości Wężewo na lata 2017-2027”, zostanie przedłożony do zatwierdzenia przez Radę Gminy Orzysz

§3

Wykonanie uchwały powierza się Sołtysowi Wsi Wężewo

§4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr
.....
do uchwały
NR .....
Rady Miejskiej w Orzyszu

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WĘŻEWO

na lata 2017–2027

Orzysz, lipiec 2017

Spis treści

Wstęp	s.2
1. Charakterystyka sołectwa Wężewo	s.4
1.1 Położenie i środowisko przyrodnicze	s.6
1.2 Historia miejscowości	s.6
1.3 Zabytki	s.7
2. Analiza zasobów	s.8
3. Diagnoza możliwości rozwoju sołectwa Wężewo	s.11
3.1 Analiza SWOT	s.11
4. Planowane kierunki rozwoju	s.13
4.1 Wizja rozwoju wsi	s.13
4.2 Cele strategiczne i działania	s.13
4.3 Szacunkowy koszt i harmonogram planowanych przedsięwzięć	s.15
5. System wdrażania i monitoringu	s.18
6. Public Relations Planu Odnowy Miejscowości Wężewo	s.19
Podsumowanie	s.20

Wstęp

Konieczność opracowania Planu Odnowy Miejscowości w sposób formalny wynika z wytycznych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, a w szczególności wytycznych Osi 3 PROW – Działanie Odnowa i Rozwój Wsi. Oś 3 zakłada między innymi wspieranie działań mających wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi.

Warunkiem uzyskania wsparcia ze środków unijnych jest stworzenie Planu Odnowy Miejscowości, który jest zgodny z Strategią Rozwoju Gminy Orzysz na lata 2015-2025 oraz innymi dokumentami strategicznymi o charakterze lokalnym, regionalnym, krajowym. Dlatego też Plan Odnowy Miejscowości Wężewo wpisuje się w Strategię Rozwoju Gminy Orzysz na lata 2015-2025, Strategię Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Strategię Rozwoju Kraju oraz Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2014 –2020.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z elementów wpływających na rozwój, odnowę wsi oraz poprawę warunków pracy i życia mieszkańców. Opracowanie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy ubieganiu się o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 Działanie Odnowa i Rozwój Wsi. Plan Odnowy Miejscowości Wężewo jest dokumentem o charakterze planowania strategicznego i ma na celu stworzenie szczegółowej koncepcji i wizji rozwoju miejscowości. Odnowa i rozwój wsi jest wypadkową wielu działań, wśród których pierwsze miejsce zajmuje aktywność, zaangażowanie i solidarna postawa mieszkańców, dlatego też w przygotowaniu dokumentu od samego początku uczestniczyli aktywnie mieszkańcy Wężewo. Plan Odnowy Miejscowości zawiera działania długofalowe, określone w horyzoncie czasowym na lata 2017 –2027. Określa generalny kierunek rozwoju oraz przedstawia metody i narzędzia jego wdrażania. Ponadto umożliwia planowe realizowanie działań ukierunkowanych na tworzenie jak najkorzystniejszych warunków rozwoju wsi i życia mieszkańców.

Sporządzenie planu rozwoju wsi to nie lada wyzwanie. Warto to wyzwanie podjąć, by rozważyć różnorodne inicjatywy mieszkańców i dobrze wykorzystać fundusz sołecki. Zgłoszona inicjatywa powinna odnosić się do konkretnej potrzeby. Ważne jest też uzasadnienie, w jaki sposób realizacja zadania poprawi warunki życia mieszkańców lub przyczyni się do rozwoju wsi i gminy.

Plan ma na celu:

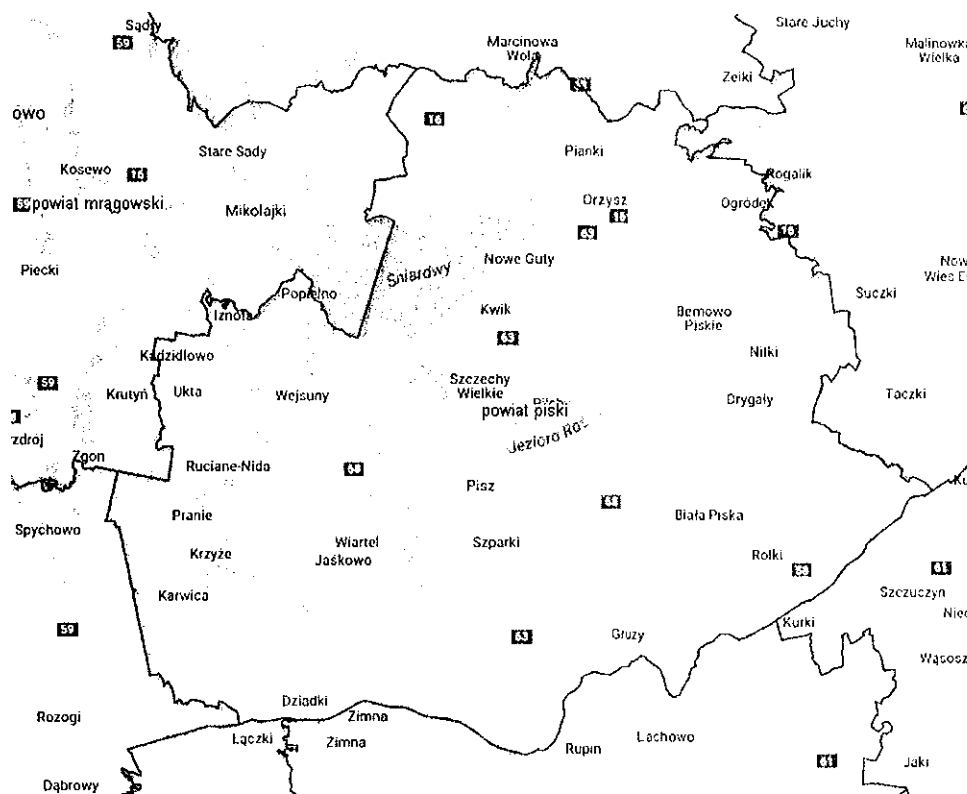
- usystematyzowanie informacji o tym, co mamy i czego nie mamy (diagnoza i potrzeby),
- ułatwienie pozyskiwania funduszy na rozwój wsi,
- rozważenie, co leży w możliwościach sołectwa, a co wymaga pomocy z zewnątrz,
- wprowadzenie porządku w postrzeganiu wsi i planowanych działaniach oraz kształtowaniu wizerunku i wytyczaniu celów,
- dopasowanie rocznych inicjatyw do wieloletnich zamierzeń,
- podporządkowanie rocznych inicjatyw finansowanych z funduszu sołeckiego długofalowym celom rozwoju wsi.

1. Charakterystyka sołectwa Wężewo

Wężewo -wieś sołecka położona w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie piskim, w gminie Orzysz. Leży przy trasie Orzysz – Mikołajki, około 7,5 km na zachód od Orzysza, przy drodze krajowej nr 16, między jeziorami Śniardwy i Tyrkło. W latach 1975–1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa suwalskiego.

Aktualnie wieś jest siedzibą sołectwa. Jest jednym z 26 sołectw położonych na terenie Gminy Orzysz. Obecnie funkcję sołtysa sprawuje Henryk Wruczak.

W sołectwie działa duże gospodarstwo rolne, dając pracę mieszkańcom wsi.

Rys. 1.

1.1. Położenie i środowisko przyrodnicze

Miejscowość ma charakter turystyczno-letniskowy, a jej głównym walorem jest bliskość jezior, szczególnie zaś jeziora Śniardwy. Miejscowość położona jest w południowo-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, około 7,5 km na zachód od Orzysza, przy drodze krajowej nr 16, między jeziorami Śniardwy i Tyrkło.

1.2. Historia miejscowości

Jak wynika ze źródeł średniowiecznych Komtur ryński Rudolf von Tippelskirchen odnowił przywilej Andrzejowi i Bartkowi Wężowskiemu na młyn w Wężewie i 2,5 łana na prawie chełmińskim. Chociaż, jak wynikało z przywileju młyn istniał we wsi najprawdopodobniej już przed wojną trzynastoletnią, czyli przed 1454 rokiem. Wcześniej, w 1483 roku lokowano dobra na prawie magdeburskim na 10 łanach nadanych Maciejowi Wężowskiemu przez komtura ryńskiego - Jerzego Ramunga von Rameg. Przywilej lokacyjny wymieniał, że Wężewski musiał wykonać jedną służbę konną, ale otrzymywał 8 lat wolnizny. Młynarz w Wężewie zobowiązany był płacić czynsz w wysokości 6 grzywien i 6 tłustych gęsi. Młyn potwierdzono w spisie z 1517 roku. W 1506 roku komtur ryński - Rudolf von Tippelskirchen, nadał na prawie magdeburskim Bartoszowi, Tomaszowi, Grzegorzowi i Wojciechowi jeszcze jedno dobro - na 5 łanów, z obowiązkiem połowy służby.

Wężewo należało do parafii w Okartowie, administracyjnie podlegało rewirowi w Dąbrówce. Ze szlachty pochodził Wojciech Cholewa. W 1823 roku w Wężewie było 5 gospodarstw z 53 mieszkańcami. W 1857 roku Wężewo miało 111 mieszkańców i było majątkiem dwóch udziałowców - właściciela ziemskiego Neumanna i inspektora Augusta Dargel. W 1879 roku właścicielem dóbr był Alexander Neumann, majątek miał wielkość 665 hektarów. W 1907 roku Wężewo liczyło prawie 630 ha. Właścicielką była J. Neumann z domu Heink. Majątek dzierżawił Paul Kuhn.

W latach 1975-1998 miejscowość należała administracyjnie do województwa suwalskiego. Ponowne zmiany podziału administracyjnego państwa umiejscowiły ją w powołanym 1 stycznia 1999 roku województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie piskim. Aktualnie wieś jest siedzibą sołectwa.

1.3. Zabytki

Zabytki wpisane do rejestru zabytków:

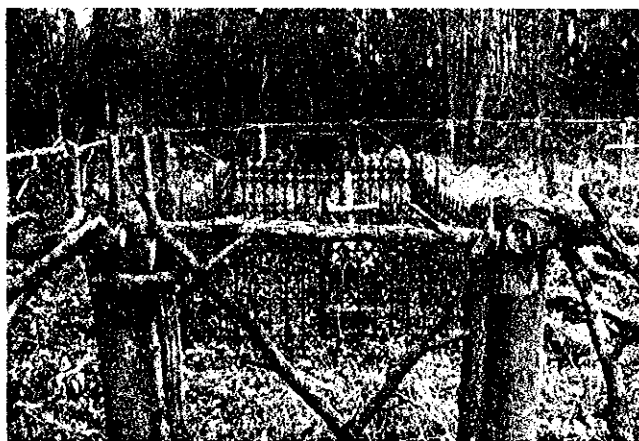
- Park dworski, założony na przełomie XIX i XX wieku - nr rej.: 592 z 31.03.1987.

Park dworski w Węzewie

Zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków:

Dawny cmentarz ewangelicki, założony w połowie XIX wieku. Najstarszy zachowany nagrobek: *Arthur Gawlick* †1861 *Gottlieb Gawlick* †1863. Na cmentarzu kwatera rodowa rodziny *Neumann*

Cmentarz ewangelicki z XIX wieku

Zespół dworsko-folwarczny z początków XX wieku:

- Budynek straży pożarnej wzniesiony w latach 20. XX wieku.
- Dwie stodoły z początku XX wieku.
- Dwa magazyny.
- Trzy obory z początku XX wieku.
- Gorzelnia z początku XX wieku.
- Brama.

2. Analiza zasobów

Poniższa analiza zasobów zawiera wykaz elementów materialnych oraz niematerialnych Sołectwa Wężewo, które mogą być wykorzystane dla rozwoju miejscowości, w działaniach na rzecz jego odnowy.

Rodzaj zasobu	Opis (nazwanie) zasobu, jakim wieś dysponuje
Środowisko przyrodnicze, położenie	
Walory krajobrazu	Krajobraz polodowcowy urozmaicony licznymi pagórkami. Na trasie Wężewo -Zdegówko znajduje się wyraźne wzniesienie morenowe. Istnieją tu doskonałe warunki do wypoczynku, zwłaszcza letniego. Dzięki niskiemu uprzemysłowieniu przyroda zachowała tu swoje nieskażone bogactwo. Krajobraz młodo glacialny, który został ukształtowany w neogenie.
Walory klimatu	Gmina Orzysz położona jest w obszarze „mazurskiej” dzielnicy klimatycznej, która otrzymuje mniej energii słonecznej w warstwie przyziemnej, w związku z czym charakteryzuje się stosunkowo długimi i mroźnymi zimami oraz krótkim okresem wegetacyjnym (180-190 dni). Charakterystyczne dla tej dzielnicy jest również duże zróżnicowanie regionalne związane z wysokością n.p.m. oraz skupienie powierzchni wodnych i leśnych. Roczna suma opadów waha się od 550mm do 700mm. Do częstych zjawisk należą tutaj zbyt suche i zbyt wilgotne lata. Średnie wartości temperatury powietrza wahają się od -2,5°C do -4,5°C w styczniu do 16,5°C-17°C w lipcu. Średnia roczna temperatura wynosi 6°C-7°C. Amplituda roczna temperatury osiąga wartość 21,5°C. Zima trwa 110 dni. Pokrywa śnieżna utrzymuje się przez 70-80 dni w roku.

Walory szaty roślinnej, świat zwierzęcy	Pola uprawne z ugorami pokrytymi bylinami, zaroślami śródpolnymi i zadrzewieniami. Występują tu m.in. dzwonek skupiony, chaber driakiewnik, szparag lekarski i lucerna sierpowata. Spotkać tu można gąsioriki, trznadłe, dudki, czajki i żurawie. Przy zabudowaniach byłego folwarku, w parku występują zadrzewienia z udziałem pojedynczych „egzotów” sadzonych na przełomie XIX i XX wieku np. sosna wejmutka.
Wody powierzchniowe	Miejscowość leży niedaleko małej rzeczki Wężówka, koło jeziora Tyrkło
Wody podziemne	Na terenie gminy Orzysz występuje zbiornik wody podziemnej, która charakteryzuje się brakiem izolacji od powierzchni warstwami słabo przepuszczalnymi. Na terenie gminy Orzysz nie przewiduje się pozyskiwania wód mineralnych. Osobną kwestią są wody geotermalne (mogą stanowić alternatywne źródło energii), lecz obecnie ich zasoby i możliwość wykorzystania są słabo rozpoznane. Od 1991 r. prowadzony jest monitoring jakości zwykłych wód podziemnych w sieci krajowej. Uzupełnieniem sieci krajowej jest monitoring regionalny.
Gleby, kopaliny, budowa geologiczna	Teren gminy Orzysz nie należy do regionów zasobnych w złoża surowców mineralnych. Udokumentowane złoża kopalin oraz objęte obszarem górniczym i koncesją zezwalającą na eksploatację występują w okolicach miejscowości Chmielewo (kreda jeziorna). Udokumentowane złoża, ale nie objęte obszarem górniczym i koncesją zezwalającą na eksploatację zlokalizowane są głównie w okolicach miejscowości: Wierzbiny (kruszywo naturalne), Dziubiele (kruszywo naturalne, piasek i żwir), Odoje (kruszywo naturalne, żwir), Nowe Guty (kruszywo naturalne), Dąbrówka (kruszywo naturalne), Ogródek (kruszywo naturalne), Strzelniki I i II (kruszywo naturalne).

Drogi, dostępność komunikacyjna	Miejscowość leży przy DK 16
Sąsiedztwo	Zdęgowko, Okartowo
Środowisko kulturowe	
Walory architektury wiejskiej, zabytki	Obiektem wartym uwagi jest zabytkowe założenie dworskie z parkiem znajdującym się przy drodze głównej. Zachował się czytelny układ zabudowań, jednak tylko zabudowania gospodarcze zachowały swój charakter.
Osobliwości, tradycje, miejsca i przedmioty kultu	Działała tu destylarnia parowa
Specyficzne nazwy, ciekawa nazwa miejscowości	<p>Okolo 2 km na północ od wsi w pobliżu jeziora Tyrkło (na lewym brzegu) znajduje się Czerwone Pólko zwane Krwawym (Rotes Feld). Hufce krzyżackie idące na podbój Jaćwierz starły się tu z ich wojskami. Nazwa okolicy miała być tak nazwana od krwi, która zabarwiła okoliczne bagna na czerwono.</p> <p>W dokumencie lokacyjnym (1483) - <i>Springborn</i>, jako nazwa miejsca nadania i <i>zum Petrache</i>, zapewne od właściciela istniejącego już w pobliżu młyna. Na mapie <i>Districtus Reinensis</i> (1663) Józefa Naronowicza-Narońskiego - Węzowo. W dokumentach krzyżackich: <i>Wansoffen</i>, (1512) <i>Wansoffsky</i>, <i>Wensewen</i>.</p>
Inne	

3. Diagnoza możliwości rozwoju sołectwa Wężewo.

Trzeba odpowiedzieć na pytanie: co należy zrobić w miejscowości?

3.1. Analiza SWOT

W procesie opracowywania Planu Odnowy Miejscowości niezbędne jest dokonanie tzw. Analizy SWOT. Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanej informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

*S (Strengths) –mocne strony: atuty rozwoju sołectwa:

- istniejąca sieć wodno-kanalizacyjna
- położenie w centrum Mazur, pomiędzy dwoma jeziorami Tyrkło i Śniardwy,
- pozytywnie nastawieni mieszkańcy.
- liczne młode pokolenie (22,8%),
- położenie przy drodze DK 16,
- dobra infrastruktura drogowa,
- Gospodarstwo Rolne Krajewski Marek -dające prace wielu mieszkańcom

*W (Weaknesses) –słabe strony: czynniki ograniczające rozwój sołectwa:

- brak miejsca spotkań i integracji,
- słabe oświetlenie wioski,
- brak Koła Gospodyń Wiejskich,
- mały teren boiska wiejskiego,
- mała aktywność mieszkańców,

*O (Opportunities) –szanse: możliwości rozwoju sołectwa wynikające z otoczenia:

- rozwój turystyki,
- ochrona przyrody ,
- możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych,
- aktywizacja seniorów,
- rozwój własny mieszkańców- kursy, szkolenia,

*T (Threats) –zagrożenia: czynniki niesprzyjające, wynikające z otoczenia:

- zanieczyszczenie środowiska,
- słabe zarybienie jeziora,
- opuszczanie wsi przez młodych ludzi,

Jak można zauważyć największymi problemami dotykającymi miejscowość jest mała aktywność mieszkańców. Jako główny czynnik takiego stanu rzeczy wskazywany jest brak miejsca, gdzie toczyłoby się centralne życie Wężewa, gdzie wszyscy mogliby się integrować. Jak wynika z rozmów przeprowadzonych podczas spotkania wiejskiego (konsultacji społecznych) budowa budynku gospodarczego służącego do obsługi placu zabaw sołectwa i utworzenie miejsca spotkań integracyjnych umożliwiłyby rozwiązanie większości problemów nęających mieszkańców; zwiększyłyby aktywizację, zmotywowałyby mieszkańców do działania, pozwoliłyby na poczucie odpowiedzialności za dobro wspólne.

Pomimo niedogodności związanych z brakiem miejsca integracji, mieszkańcy w okresie letnim starają się aktywnie i wspólnie spędzać czas podczas festynów organizowanych w sołectwie. Pokazuje to jak bardzo chcą oni integrować się i spędzać wspólnie ze sobą czas. Fakt ten wskazuje również na to, jak bardzo dorosłym mieszkańcom zależy na kreowaniu pozytywnego wizerunku wsi w oczach dzieci i młodzieży, ponieważ podczas konsultacji wskazywali oni, że ta grupa, na równi z seniorami, jest dla nich bardzo ważna. Pokazuje to zaangażowanie w przygotowanie imprez sołeckich.

4. Planowane kierunki rozwoju

4.1. Wizja rozwoju wsi

Wężewo to niewielka wieś, w której mieszkańcy aktywnie uczestniczą w życiu społecznym. Interesują się rozwojem swojej miejscowości. Widzą szansę zwiększenia swoich dochodów poprzez świadczenie usług poza rolnictwem.

Budowa budynku gospodarczego służącego do obsługi placu zabaw sołectwa i utworzenie miejsca spotkań integracyjnych zapewni lepsze kontakty między mieszkańcami wsi. Wyremontowanie i doposażenie istniejącego placu zabaw wpłynie korzystnie na rozwój, zapewni odnowę wsi oraz zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców. Montaż kolektorów słonecznych przyczyni się do ochrony środowiska oraz poprawi jakość życia ludzi.

Co jest ważne dla mieszkańców wsi Wężewo?

Dla mieszkańców wsi Wężewo najistotniejsze są:

1. Środowisko naturalne, które nas otacza, dbałość o naturę, czyli dbanie o czystość, estetykę naturalnych terenów i nowe nasadzenia.
2. Troska o dzieci, wyrażająca się zagospodarowaniem terenu na plac zabaw, organizowaniem zabaw i zajęć rozwijających różne umiejętności.
3. Tradycja przejawiająca się w wypłataniu wieńców dożynkowych i pielęgnowaniu obyczajów.
4. Gospodarność i zaradność, oznaczające troskę o ekonomiczny byt oraz dobre wykorzystanie tego, co mamy i dbałość o wieś.
5. Organizowanie form wspólnego spędzania czasu i rozwijania zainteresowań.
6. Pomaganie osobom starszym w codziennym życiu.

4.2. Cele strategiczne i działania

Mając na uwadze mocne i słabe strony Wężewo oraz wizję rozwoju wsi przyjęto następujące **cele strategiczne**, które są gwarancją realizacji zadań zmierzających do spełnienia wyznaczonej dla wsi wizji:

1. Dobrze rozwinięta infrastruktura.
2. Mieszkańcy są pracowici i gospodarni.
3. Ładne, zadbane i bezpieczne Wężewo.
4. Mieszkańcy żyją w zgodzie i z kulturą.
5. Osoby starsze otoczone troską.

Działania na rzecz rozwoju wsi i zabezpieczenia potrzeb jej mieszkańców obejmą między innymi:

- rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego,
- budowa budynku gospodarczego służącego do obsługi placu zabaw sołectwa i boiska,
- rozbudowę placu zabaw, boiska sportowego,
- budowa miejsca spotkań mieszkańców,
- organizowanie warsztatów rozwijających świadomość ekologiczną,
- mobilizację mieszkańców wsi do podejmowania wspólnych przedsięwzięć,
- ożywienie wiejskich tradycji,
- przeciwdziałanie uciekaniu mieszkańców wsi do miasta,
- rozwijanie domowego przetwórstwa spożywczego i gastronomii,
- domowy wyrób serów, konfitur, przetworów mięsnych lub leśnych oraz wypiek chleba i innych produktów, sprzedaż lokalnych wyrobów, ubieganie się znaki jakości,
- uczenie i propagowanie wiejskich tradycji, np. wypieku chleba,
- upowszechnianie kultury naszego regionu,
- wynajmowanie miejsc noclegowych, rozbudowę turystycznej bazy noclegowej,
- zwiększenie atrakcyjności agroturystycznej.

Określone cele strategiczne wiążą się z realizacją zadań wspierających rozwój obszarów wiejskich, zapewniają stałą poprawę warunków życia, zamieszkania i bezpieczeństwa mieszkańców. Wpływają również na promocję produktu regionalnego, turystyki wiejskiej.

Oczekiwane efekty działań:

- dzieci i dorośli spotykają się i integrują wykorzystując budynek gospodarczy służącym do obsługi placu zabaw i boiska,
- mieszkańcy i przyjezdni uczestniczą w zajęciach rozwijających zainteresowania i wzmacniających więzi,
- mieszkańcy i przyjezdni bezpiecznie poruszają się po drogach i ulicach,
- wieś jest czysta i zadbana,
- mieszkańcy i przyjezdni wykorzystują naturalne zasoby dla rekreacji.

4.3. Szacunkowy koszt i harmonogram działań

Źródłami finansowania Planu Odnowy Miejscowości Wężewo będą:

- środki w ramach programów operacyjnych przewidzianych do realizacji na lata 2014-2020, a także w latach następnych w ramach ogłoszonych programów:
- środki własne Gminy
- inne zewnętrzne źródła finansowania.

Problemy	Działania/Koszt	Okres realizacji	Spodziewane efekty
Niedostatecznie oświetlona droga	Zainstalowanie oświetlenia 15 000 zł	2018-2020	Droga będzie oświetlona, a dzięki temu poprawi się widoczność i bezpieczeństwo użytkowników.
Brak miejsca spotkań mieszkańców	Budowa budynku gospodarczego służącego do obsługi placu zabaw i boiska, który będzie służyć mieszkańcom. 150 000 zł	2017-2022	Dzięki budowie budynku gospodarczego mieszkańcy poczują się bardziej, zintegrowani, będzie też można prowadzić więcej spotkań.
Niewystarczające zainteresowanie spotkaniami wiejskimi, brak odpowiedniego zaplecza do właściwej i komfortowej realizacji spotkań wiejskich	Wyposażenie Sali zebrania wiejskiego to: • tablica do pisania flip-chart, • komputer, rzutnik i ekran • mikrofon i nagłośnienie, • dzwonek dla prowadzącego do sygnalizowania końca czasu wypowiedzi. 8 000 zł	2018-2022	Sprawne i komfortowe przeprowadzanie spotkań wiejskich, zwiększenie zainteresowania spotkaniami wiejskimi, a przez to- sprawami Sołectwa
Brak estetycznie zagospodarowanego miejsca spędzania wolnego czasu- plac zabaw, boisko wiejskie	Modernizacja i doposażenie bezpiecznego placu zabaw dla dzieci, zagospodarowanie terenu na potrzeby stworzenia boiska wiejskiego 12 000zł	2019-2025	Dzieci z rodzicami będą mogły w bezpiecznym miejscu i w bezpieczny sposób spędzać czas wolny. Będzie istniała możliwość organizowania imprez sportowo-integracyjnych na wolnym powietrzu
Coraz mniejszy kontakt między mieszkańcami	Organizowanie dyskusji, rozmów na różne tematy, warsztatów i szkoleń, spotkań integracyjnych. Zorganizowanie rajdu dla wszystkich pokoleń lub wspólnego spotkania przy muzyce. 5 000zł	2017-2027	Powrót do dawnego "porządku", przywrócenie zasad sąsiedzkiej pomocy, wspólne kultywowanie tradycji, zawiązywanie kół zainteresowań.

Słaba troska o ludzi starszych	Organizacja tzw. białych niedziel- wizyta lekarzy specjalistów, zapewnienie chętnym dojazdu do Uniwersytetu III wieku. Zorganizowanie sąsiedzkiej pomocy w dowozie. 3 000 zł	2018-2027	Osoby starsze są otoczone troską, a wieś jest bardziej zintegrowana.
Mała aktywność mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • bezpośrednie zaproszenie mieszkańców na spotkania • nagradzanie mieszkańców za aktywność i osiągnięcia • organizowanie spotkań integracyjnych, organizowanie spotkań, służących przedstawieniu i wysłuchaniu wszystkich pomysłów. Animacja lokalnej aktywności mieszkańców wsi Wężewo 3 000 zł	2018-2027	Większa aktywność mieszkańców. Animacja lokalnej aktywności jest po to, by mieszkańcy poczuli się ważni.
Przystanek w złym stanie	Zamontowanie wiaty przystankowej 4 000zł	2019-2022	Mieszkańcy i turyści będą mieli dogodne warunki do oczekiwania na transport.

Budowa budynku gospodarczego służącego do obsługi placu zabaw i boiska w znacznym stopniu wpłynie na podniesienie poziomu życia mieszkańców sołectwa. Większość działań, planowanych przez mieszkańców opiera się na posiadaniu odpowiedniego zaplecza. Budynek gospodarczy składający się z Sali głównej, pomieszczenia gospodarczego i łazienki, wykorzystywany będzie do wykonywania prac warsztatowych, oraz do przechowywania materiałów, narzędzi i sprzętu.

Zagospodarowany teren wokół budynku podniesie atrakcyjność i funkcjonalność tego miejsca. Utwardzony plac ułatwi parkowanie samochodów i zachęci mieszkańców do udziału w spotkaniach i imprezach kulturalnych organizowanych w Sołectwie. Wzmocni również integrację społeczeństwa z ludźmi starszymi, nie w pełni sprawnymi, którzy będą mieli ułatwiony dojazd i dojście do miejsca spotkań i możliwość skorzystania z istniejącego podjazdu. Zadbany trawnik z krzewami i klombami będzie atrakcyjnym miejscem na spotkania w okresie letnim szczególnie dla dzieci i młodzieży. Nowy budynek wraz z uporządkowanym

pięknym otoczeniem będzie też wizytówką naszej wsi. Mieszkańcy będą chętnie spotykać się w tak atrakcyjnym miejscu.

Niektóre spotkania wymagają przygotowania poczęstunku. Dobre zaplecze kuchenne umożliwi przygotowanie takiego posiłku, a koszty spotkań będą niższe. Jednocześnie spotkania mogą być dłuższe. Mieszkańcy zadeklarowali, iż odpowiednie zaplecze zachęci do utworzenia Koła Gospodyń Wiejskich w Wężewie. Uczestnicy będą mogli brać udział w różnego rodzaju imprezach promocyjnych, ludowych, i innych. Panie z Koła mogłyby prowadzić warsztaty kulinarne lub zapraszać osoby do prowadzenia takich warsztatów. Miałoby to na celu propagowanie tradycyjnej mazurskiej kuchni, integrację społeczności wiejskiej w różnym wieku (przez organizację np. tradycyjnej mazurskiej wigilii wiejskiej).

Wiata przystankowa wpłynie na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, oraz na komfort podróżowania. Nowy przystanek autobusowy będzie mieć również wpływ na estetyczny wygląd wsi.

Wymienione działania wpłyną na integrację mieszkańców Sołectwa Wężewo oraz na poprawę jakości życia społeczności wiejskiej. Wzrośnie poczucie bezpieczeństwa współmieszkańców. Ludzie nie będą czuli się sami, mając świadomość, że mogą liczyć na pomoc sąsiedzką. Częstsze kontakty szczególnie z osobami starszymi służyć będą również rozwojowi wewnętrznemu mieszkańców. Ludzie starsi lub samotni nie zawsze radzą sobie w życiu. Zauważenie ich potrzeb jest przejawem szacunku do tych osób. Zorganizowanie sąsiedzkiej pomocy w dowożeniu seniorów do lekarza czy urzędu z pewnością ułatwi im załatwienie wielu spraw. Poczują się dowartościowani w zamian podzielą się swoją wiedzą i życiowym doświadczeniem z młodszymi mieszkańcami.

5. System wdrażania i monitoringu

Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Wężewo rozpocznie się poprzez uchwalenie go na Zebraniu Wiejskim a następnie na wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Miejskiej w Orzyszu. Odpowiedzialnym za jego realizację będzie Burmistrz Orzysza.

Prace nad Planem od samego początku będą poddane pełnej kontroli mieszkańców Wężewo. Będzie to dla nich źródło informacji na temat zaplanowanych zadań i inwestycji, a także o postępach prowadzonych prac.

Monitorowanie każdego przedsięwzięcia – czyli dbanie o prawidłowy jego przebiegu przez cały czas jego trwania polega na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych. W monitoringu biorą udział wszystkie podmioty oraz komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Orzyszu zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości. Monitorowanie odbywać się będzie w formie bezpośredniej, polegającej na dokonywaniu wizji lokalnych i sprawdzaniu rzeczywistego stanu realizacji działań oraz pośredniej – sprawozdawczej, polegającej na analizowaniu materiałów, statystyk.

6. Public Relations Planu Odnowy Miejscowości Wężewo

Zadaniem Public Relations jest upowszechnianie zamierzeń Planu Odnowy Wsi Wężewo i opierać się będzie o trzy główne formy komunikacji:

- Internet;
- Prasa lokalna i centralna;
- Promocja i reklama bezpośrednia.

Przewiduje się również stworzenie „polityki Informacyjnej” sołectwa.

„Polityka informacyjna” sołectwa obejmuje cały rok i składa się z kilku rodzajów informacji przekazywanych poprzez stronę internetową:

- informacja o funduszu sołeckim (istota funduszu, zasady, terminy itp.),
- powiadomienie o spotkaniach (10 – 12 spotkań w roku),
- powiadomienie o zebraniach wiejskich (marzec, maj, wrzesień),
- przedstawienie programu spotkania i programu zebrania wiejskiego,
- rozpowszechnienie protokołów (relacji) ze spotkań i zebrania wiejskiego (także dla tych mieszkańców, którzy z różnych przyczyn nie uczestniczyli w spotkaniu bądź zebraniu wiejskim),
- zapraszanie do dyskusji.

„Polityka informacyjna” sołectwa uwzględnia także:

- powiadamianie o działaniach podejmowanych w sołectwie,
- powiadamianie o zebraniach poprzez SMS,
- powiadamianie o zebraniach poprzez facebook,
- zamieszczanie informacji na tablicy ogłoszeń bądź w gablocie ogłoszeniowej,
- wydrukowanie 50-100 ulotek o proponowanych inicjatywach (format A5, dwustronny druk) i dostarczenie do domów. Ulotki są opracowane w czterech wersjach i pojawiają się cztery razy w roku.

Podsumowanie

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020” działanie „Odnowa i rozwój wsi”, jak również stanowić będzie wytyczne dla władz Gminy Orzysz przy opracowaniu kierunków rozwoju poszczególnych miejscowości.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej. Opracowany Plan Odnowy Miejscowości zakłada w przeciągu 7 najbliższych lat realizację kilku zadań. Istota tych zadań jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną i kulturową. Zakładane cele Planu przewidują wzrost znaczenia wsi poprzez rozwój kultury, edukacji, sportu i rekreacji.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości ma także służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi organizacji społecznych.

Zapisy zawarte w Planie Odnowy Wsi Wężewo są zgodne z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Orzysz 2015-2025, Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2014-2020.